

PROJECTE GAT FER (Memòria 2020)

Introducció

El gat salvatge o gat fer (*Felis silvestris*) és l'únic representant de la família dels felins a Catalunya, però alhora un dels carnívors més desconeguts de casa nostra, sobretot pel que fa a la mida i l'evolució de les seves poblacions. Igualment, també es desconeix el grau d'introgressió genètica provocat per possibles encreuaments reproductius amb gats assilvestrats, tot i que es tracta d'una informació essencial per avaluar el seu estat de conservació.

El Projecte Gat Fer es va iniciar l'any 2013 gràcies a un equip de voluntaris que tenien l'objectiu d'investigar quines localitats de la comarca estaven habitades pel gat salvatge. Mitjançant la tècnica del trampeig fotogràfic, en què s'utilitzen càmeres que es disparen de forma automàtica quan detecten moviment, el Projecte ha detectat la presència de gat fer a diversos punts de la comarca, com el Lluçanès, el Bisaura, el Montseny o les Guilleries. Per altra banda, les dades recollides també han permès conèixer millor la distribució i abundància relativa de les diferents espècies de mamífers que conviuen amb el gat fer, així com calcular els seus patrons d'activitat. Durant l'any 2020 el Projecte ha seguit mostrejant noves localitats, analitzant les dades recollides, impulsant una programa educatiu al voltant del gat fer i intentant teixir una xarxa de col·laboració amb grups que estudien el gat salvatge i altres mesocarnívors a diferents indrets del territori català dins el marc del Grup de Recerca en Carnívors de Catalunya (FELIS-ICHN). A continuació es detallen els objectius específics del projecte i els resultats obtinguts.

Objectius

1. Conèixer millor la distribució geogràfica del gat fer a Catalunya i estimar la densitat de les seves poblacions.
2. Estudiar el grau d'introgressió genètica causada pels aparellaments amb gats domèstics.
3. Promoure el coneixement de l'espècie i les amenaces per la seva conservació entre la societat mitjançant la divulgació.

Campanya 2020

Durant la primera meitat de l'any 2020, dos estudiants del grau de Biologia de la UVic-UCC i voluntaris del projecte, l'Eric Serratosa i en Marc Rota, van acabar de mostrejar dues localitats noves a la Plana de Vic (a Torelló i a Sta. Eulàlia de Riuprimer). Les càmeres es van retirar al març després de mig any d'activitat. A continuació, van analitzar les dades que havien recollit i, juntament amb la informació provinent d'altres zones prospectades pel Projecte Gat Fer des de l'any 2013, van redactar el seu Treball de Final de Grau "[Estudi de la influència antròpica en les poblacions de mamífers carnívors a Osona](#)" del grau en Biologia de la Universitat de Vic – UCC, dirigit per Josep Rost i Ferran Sayol. El treball estava centrat en estudiar quin efecte tenien les diferents cobertes del sòl en l'abundància del gat fer i els altres carnívors. Tot seguit veiem una de les seves figures principals:

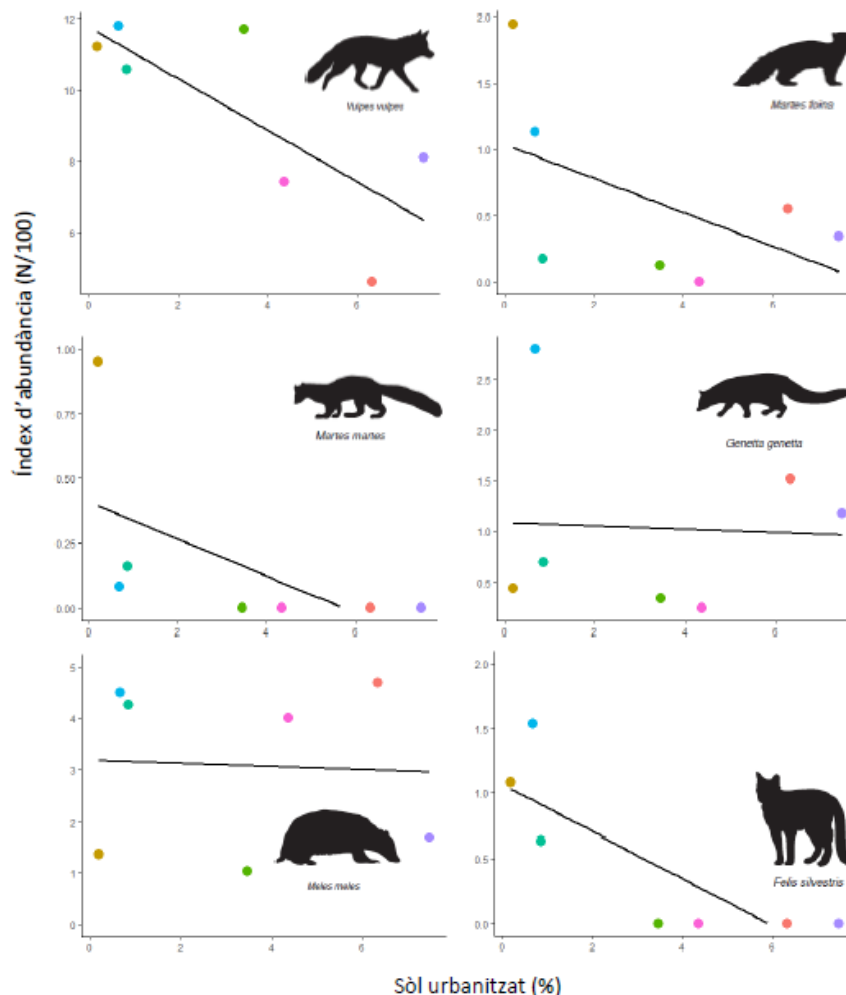
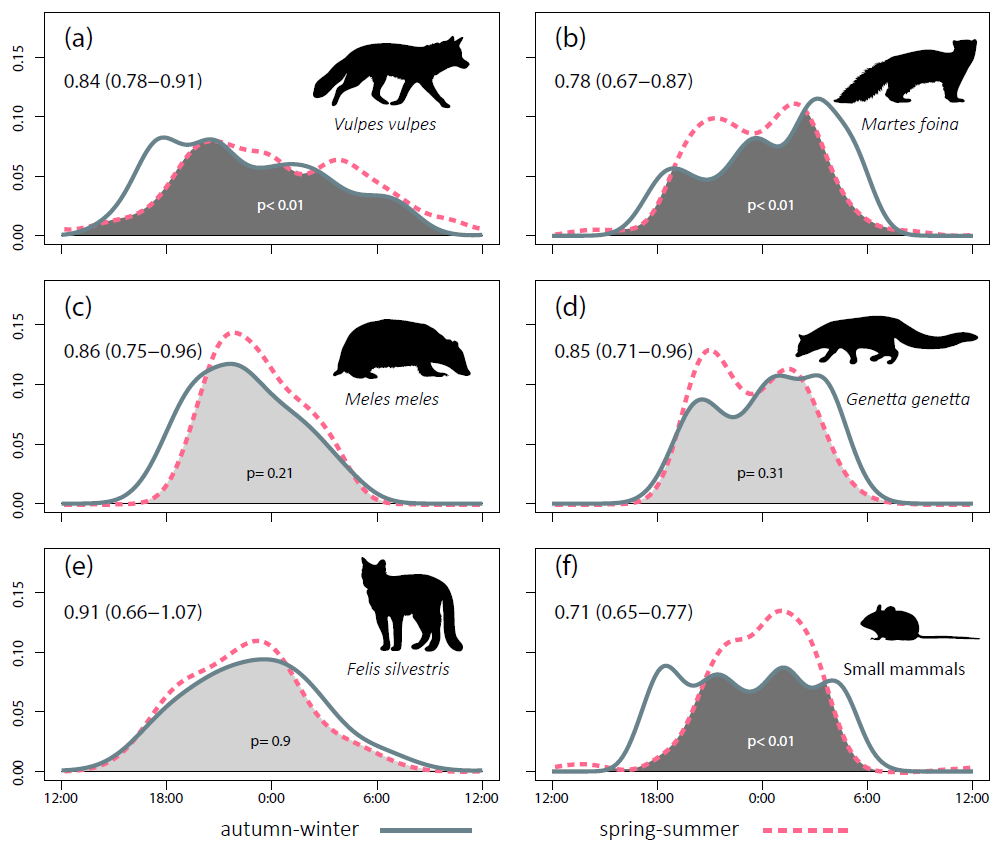


Figura 7 Conjunt de gràfics on es mostra la relació lineal entre el sòl urbanitzat (%) i els índexs d'abundància (N/100 dies) total i de cada espècie en les 7 zones d'estudi: AFR (rosa pastel), BRT (daurat), GLS (verd), MTQ (blau-verd), PRF (blau), SER (lila) i TOR (rosa). La línia de tendència representa l'evolució dels índexs d'abundància al llarg del rang de sòl urbanitzat.

Durant l'estiu també es van instal·lar vuit càmeres al Lluçanès, entre Perafita, St. Bartomeu del Grau i Lluçà. El mostreig tenia com a objectiu fer una valoració de les espècies de mamífers que habiten una de les finques més grans de la zona, després d'arribar a un acord amb el propietari. Afortunadament, una de les espècies detectades ha estat el gat fer, fet que confirma que una de les poblacions estudiades pel Projecte fa cinc anys encara es manté. En breus es publicarà un informe amb els resultats obtinguts.

Al setembre, gràcies a la informació recollida durant el 2018 i 2019 a partir de les 18 càmeres instal·lades al massís del Montseny amb l'ajut de 5 voluntaris del projecte Gat Fer (Arnau Tolrà, Marçal Pou, Alberto Muñoz, Jordi Boixader i Marcos Fernández), en Marc Vilella, la Mariona Ferrandiz-Rovira i en Ferran Sayol van publicar el treball titulat [“Coexistence of predators in time: Effects of season and prey availability on species activity within a Mediterranean carnivore guild”](#) a la revista Ecology and Evolution. Al treball es defineixen els patrons d'activitat dels carnívors detectats, inclòs el gat fer, i s'avalua com poden ser influenciats per l'estació de l'any i la presència de petits mamífers. Aquí veiem una de les seves figures principals:

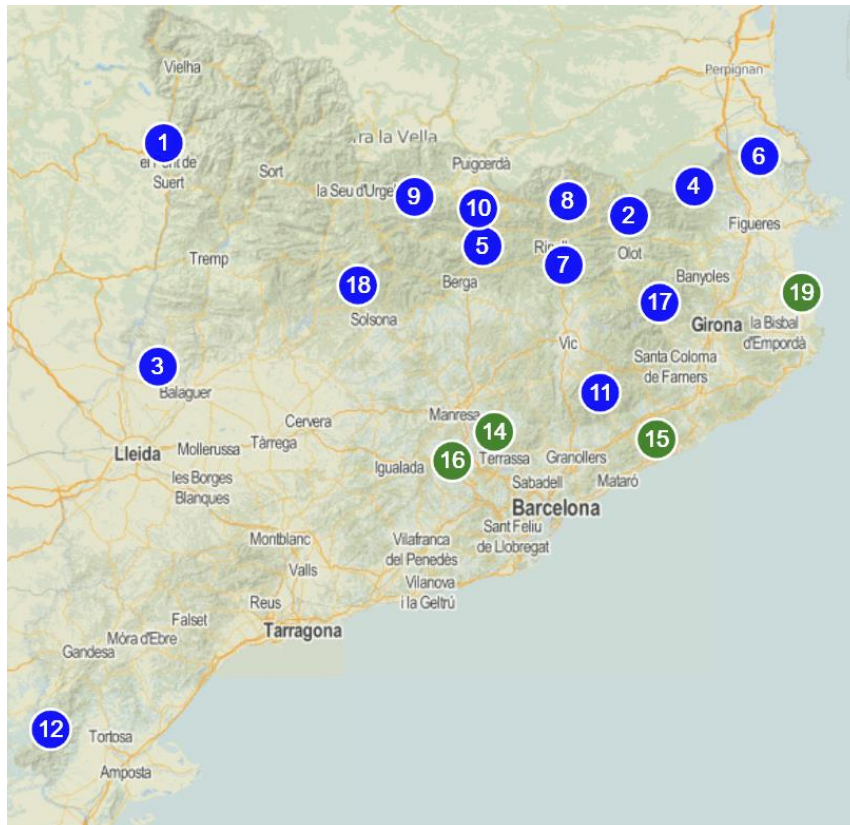


Durant tot l'any, el Projecte Gat Fer ha participat en l'[Estudi de la comunitat de carnívors de les Guillerries](#), guardonat amb la primera edició del Premi de Recerca Guillerries que organitza la Càtedra de l'Aigua, Natura i Benestar compartida entre la Universitat de Girona i la Universitat de Vic. Gràcies a aquest mostreig, s'ha pogut detectar el gat fer en quatre de les 48 localitats que s'han mostregat durant tres mesos cadascuna, donant suport a la teoria que defensa que les Guillerries podrien ser una zona clau per a la connectivitat entre les poblacions del Prepirineu i del massís del Montseny. També es va fer ressò de la sorprenent detecció d'un isard. La redacció de la memòria que resumirà els resultats obtinguts està en procés.

En relació a la vessant divulgativa del Projecte, al mes de febrer vam publicar un reportatge al 9Magazín del 9Nou titulat "[El gat fer, el felí dels boscos catalans](#)". El reportatge inclou les principals característiques del gat fer i l'estudi que se n'ha fet durant la trajectòria del Projecte, posant especial èmfasi en la importància de protegir el gat fer i en el trampeig fotogràfic com a tècnica eficient de seguiment. A més, el Departament de Territori i Sostenibilitat ens ha confirmat l'atorgament d'una subvenció per desenvolupar un projecte educatiu amb l'objectiu de donar a conèixer el gat fer i les problemàtiques associades a la seva conservació. El projecte, anomenat "[El gat fer, el felí dels nostres boscos](#)", consistirà en una exposició itinerant que recorrerà dotze municipis de la Catalunya central i oriental i en un programa didàctic dirigit a l'alumnat de cicle superior de primària dels pobles que es visitin. En el projecte hi participen altres membres de FELIS-ICHN.

Per últim, el 2020 també ha servit per aconseguir que el Pla de seguiment del gat fer i altres mesocarnívors a Catalunya, impulsat per FELIS-ICHN i la Fundació del Zoo de Barcelona, comenci a caminar. El Pla es basa en l'aplicació d'una metodologia estàndard de trampeig fotogràfic que permeti estimar amb fiabilitat la densitat de les poblacions de carnívors i conèixer com evolucionen al llarg del temps, així com en el disseny de transsectes de rastres que permetin complementar les estimes d'abundància i obtenir informació sobre el grau d'introgressió genètica que pateix el gat fer a partir dels seus excrements. El disseny de mostreig es repetirà anualment, durant uns 3 mesos, a més d'una quinzena de localitats catalanes, i consisteix en l'establiment d'una Parcel·la de Seguiment Permanent de Carnívors (PSPC) formada per un mínim de 12 càmeres de fototrampeig disposades en forma de malla i separades per 1,5 km, per l'interior de la qual recorren dos transsectes. D'aquesta

manera, podrem obtenir informació sobre la densitat i la genètica del gat fer a les mateixes zones. Des del Projecte Gat Fer del GNO, actualment coordinem els mostrejos del Parc Natural del Montseny i el Parc del Castell de Montesquiú. A continuació veiem el mapa provisional de parcel·les (PSPC) a l'inici de la primera campanya de mostreig del Pla de seguiment (finals de tardor – principis d'hivern d'enguany).



Previsió pel 2021

El mostreig de les Parcel·les de Seguiment Permanent de Carnívors al Montseny i a Montesquiú ocuparà la primera meitat de l'any 2021. Durant aquest període, el Projecte també preveu participar en el "Seguimiento y evaluación del estado de conservación del gato montés (*Felis silvestris*) en España", impulsat per BASTET Conservation i la Universidad Rey Juan Carlos, a partir de l'estudi d'una localitat propera al municipi de Sant Pere de Torelló.

Paral·lelament, s'aniran desenvolupant els continguts del projecte educatiu del gat fer: continguts, il·lustracions, làmines divulgatives, etc., amb l'objectiu de poder començar a circular pel territori a mitjans de març.